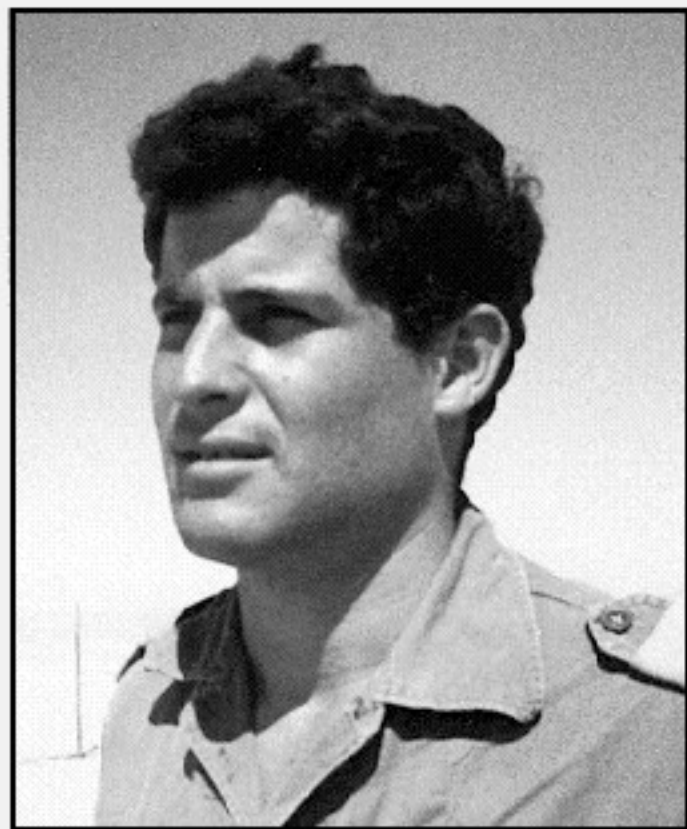

אזכרו של הרמן מרדכי ז"ל

הרמן מרדכי

ז"ל

מאכתבי תנחומים לאשהחתו של הרב מרדכי ז"ל

שר הבטחון

גברת חביבה ומר ישעיהו הרמן היקרים,

הרשו נא לי להשתתף בכל לב, באבלכם בהילקח מכם מרדכי ז"ל.

סגן מרדכי הרמן ז"ל נתן את חייו למען מולדתו. הוא נפל

באזור חעלת סואץ ביום שני ד' באלול תשכ"ט (18.8.1969).

מכתבי תנחומים למשחתו של הרמן מרדכי ז"ל

מרדכי ז"ל שירת בגדוד 79, חמ"ן. הוא היה הייל מצוייך,
קצין מעולה וחבר למופת, מרדכי היה אהוב על כל מי שהכירו.

זכרו של סגן מרדכי הרמן ז"ל הינו קודש וניצרנו בלבנו

בגאון.

יהא זכרו ברוך.

ב י ק ר ,

מסק דליין - רג-אלוף (מילי)

שר הבטחון

בחשון תש"ל
באוקטובר 1969

מאכתבי תנחומים למשפחתו של הרמן מרדכי ז"ל

למשפחת הרמן!

הננו אבלים ומלאי כאב לזכר בנכם, מרדכי ז"ל, אשר
נפל באיזור תעלת-סואץ, דרומה מגשר הפירדון,
בתאריך 18 לחודש אוגוסט 1969.

וזאת, כאשר במסגרת סיור מבצעי גילה מלכודת שהוטמנה על-ידי
אנשי הקומנדו המצרי בשעות החשיכה.

בנכם נהרג כאשר אישית התחיל לפרק את מטעני החבלה וזאת מתוך
כוונה לא לפגוע ולא לסכן אחרים, אלא לבצע העבודה באופן אישי.

מאכתבי תנחומים לאשתו על הראו ארדכי ז"ל

את בנכם הכרתי מקרוב מתוך עבודה יום־יומית וממגע ישיר. גיליתי בו אותן התכונות הנאצלות, שבהן כל אחד מאיתנו, חבריו לנשק, היו מוכנים להתברך: אומץ־לב, משמעת צבאית, דוגמא אישית לפקודיו ודבקות במשימה.

תכונות אלו התגלו בהרבה מקרים בהם פעל, כדוגמת הפעם האחרונה.

אין מלים אשר תוכלנה לנחם הורים ומשפחה אשר בנה יקירה נלקח מעימה, אך אולי תתנחמו בידעכם, כי בנכם נפל באותה מלחמה ממושכת הפוקדת את עמנו ואת ארצנו מאז תחילת התנחלות האומה בארץ־ישראל. ולרוע מזלנו, גורלנו התווה לנו דרך זו לאורך ההיסטוריה היהודית.

בנכם נפל על שמירת קיום ההישגים אותם השגנו עד כאן, וזאת במחיר אלפי בנים ובנות אשר לחמו את מלחמותינו.

בכבוד רב,

ינוש בן גל, סא"ל

הורים יקרים — בנכם היה גיבור.

מפקד היחידה

מכתביו של הראו ארזכי ז"ל

אמא ואבא רב שלומות,

אחרי זמן-מה שלא שמעתם ממני שוב אני יושב וכותב לכם.

אם שמתם לב, התרחשו בזמן האחרון מאורעות חשובים בארץ ובחוץ-לארץ. כל כמה שאנו קטנים, שומעים ומרגישים אותנו בכל העולם ואנו מעסיקים הרבה מאוד מדינות.

כפי ששמעתם לא ישבנו בחיבוק-ידיים לאחר מעשי הטירור שביצעו הפתחי"ם באתונה על מטוס אל-על. את נחת זרוענו ירגישו היטב בכל מקום שמשם תצא הרעה. פרטים וסיפור המעשה על מה שקרה אמש תשמעו ותדעו דרך הטלוויזיה הבלגית והעתונים.

פה בארץ חיכינו לתגובה, אך לא תיארונו לנו שתהיה כל כך דרסטית, אבל זה היה טוב וטוב שהיה.

מכתביו של הראו ארזכי ז"ל

ביום שבת הייתי בבית ובמפתיע הופיע גם קובי, כך שבילינו את השבת בבית. משפחת גולדשטיין הזמינה אותנו לשבת בצהריים והיה מאוד נחמד. בשבת הייתי גם אצל משפחת פינק בגבעת-חיים והזמנתי אותם לסיום. אבנר יבוא עם „הג'מע“.

בימים האחרונים היו פה ימים יפים, השמש זורחת בכל הדרה. מסדר הסיום הולך וקרב והתרגשות נעימה מפעמת בלב, וככל שהזמן קצר הוא הולך לאט יותר וזה מעצבן.

אגב אבא, במקרה שתהיה בפאריס אבקש ממך שתביא שתי כומתות שחורות מס' 56. ביקשתי ממך דבר זה, אך בטח שכחת.

מיוסי קבלתי מכתב ואני מתיישב לכתוב לו. הייתי בשבת אצל משפחת בן-חיים ושלום אומר, שפורצקי כתב לו, כי האבן שיוסי קנה היא יפה מאוד. נו אני מקווה שהוא קנה אותה טוב.

להתראות בקרוב

שלכם מרטי

מכתביו של הראו ארזכי ז"ל

שבת שלום „קטנה" שלי!

שמש! אחרי כמה ימים של גשם, לא חזק אמנם, אך ימים שהם נדירים פה בערבה, שוב יצאה השמש להראות את פניה, אשר הייתי רגיל לראות בדרך-כלל פה בבואי הנה. ונוסף לגשם הנדיר יצא לי לראות דבר נדיר עוד יותר, וזה שטפון אשר מתקרב מההרים לעבר הערבה.

ובכן אתמול, לאחר שירד גשם זלעפות בהרים ממערב לנו ואצלנו היה יבש למדי והשמיים אפילו היו בהירים, אני והצוות שלי נוסעים לתומנו באחד הוודיות הגדולים פה באיזור, הוא נחל צין, זה אותו נחל אשר מתחיל בשדה-בוקר ומסתיים פה בערבה ונדמה לי שהיינו פה פעם בחיותי בקורס קצינים. בקיצור, אנו נעמדים לכמה דקות להזדהות במפה איפה אנחנו נמצאים. ממערב אני שומע רעש מוזר אשר הולך ומתקרב לעברנו. בהתחלה חשבנו שגדוד שריון מתקרב, אך הרעש התקרב במהירות גדולה מדי, וכך לאחר כמה שניות של פחדים וחששות הופיע לנו מאחד העיקולים של הוואדי נחשול מים של כ- $\frac{3}{4}$ מטר והוא גורף איתו כל מה שנמצא בדרכו.

בקיצור כל עוד נפשנו בנו נסנו משם ועלינו על אחת מדפנות הוואדי ומשם צפינו על נחשול המים אשר יורד במורד הנחל וכל הזמן זרם המים הולך ומתגבר, דבר אשר

מאכתביו של הרמן ארדכי ז"ל

הופך את הנחל ליותר מסוכן. בקיצור, מה רציתי לספר לך, באותו רגע כאשר אני עומד שם ומתפעל מפלא הטבע הזה חשבתי על איזה ילדה קטנה שם בתל-אביב הגדולה ואמרתי: אילו היא היתה לידי, כמה היא היתה נהנית מהנוף, ובכלל — שניהנה שנינו ביחד, זה היה מוסיף לחוויה, אך שוב פעם אני פה והיא שם. אך... כמה אני מתגעגע, אינך יודעת. לא הרגשתי מימי הרגשה כזו, אשר בה אני משתוקק לפגוש אותך, ואפילו רק לראות אותך, להזין עיני בד ותולא וזה ישביע אותי. זו מין הרגשה מחורבנת שאי-אפשר להסביר אותה במלים פשוטות. נדמה לי שאת שותפה להרגשה זו. כל מקום שאני נמצא בו ואני רואה מראות נוף יפים, את מופיעה לנגד עיני ואז אני אומר למה היא לא איתי ליהנות כמוני. אינני יודע, אולי את לא כל כך רגישה למראות טבע יפים. אני בכל אופן מאוד רגיש ונהנה מזה, לכן את מופיעה לנגד עיני. לא נורא, ביום שישי כל הבעיות שלי ייפתרו, אני מקוה. אז אוכל לראות את היצור „הקטן“ הזה שאני כה משתוקק לראות.

אתמול בלילה היינו בחצבה ושם היו חבר'ה מאיזה גרעין מארגנטינה, כולם מדברים ספרדית. הם יודעים קצת עברית אך מסכנים, כשאומרים לנו דבר-מה הם שוברים טוב טוב את השיניים.

מכתביו של הראו ארזכי ז"ל

היו שם כמה חיילות אשר גמרו טירונות ורקדנו איתם. לי לא היה הרבה מצב-רוח לרקוד, אך עוזי וחגי התחילו לצחוק עלי: זקן, בטלן... ועוד כמה כינויים כאלה אשר אילצו אותי לרקוד. וכך עשיתי.

לא נורא, זה היה נחמד קצת להתפרק. רקדנו הורה ואחרי כן סלונים, בקיצור היה שמח. כאשר טילפנתי אליך נשמעת לי כליכך עצובה וזה דיכודך אותי עוד יותר. אך הבנתי מה הבעיה שלך – היא דומה לשלי, כך שלא שאלתי אותך.

פה מזג-אוויר נעים, רוח מנשבת, שמש מאירה והאדמה פולטת קרירות מימי הגשם האחרונים, כך שדי נעים פה. היה יותר נעים לו את היית פה או אני בבית. אך אין מה לעשות בשלב זה לשיפור המצב.

אתמול קיבלתי ממך 4 מכתבים בבת-אחת. זו היתה מנה מרוכזת ליום שבת. קיבלתי מאמי מכתב והיא כותבת שהם יבואו ביום שני. נו, יופי, בשעה טובה, הגיע הזמן.

טוב איריתי להתראות והרבה נשיקות.

ממוטי

המתגעגע...

דברים לזכרו של הרמן ארזכי ז"ל

מוטי בני שלי,

לעתים מתוך חיי אשליה מופיע רגע מציאות מר ואכזר — לא אראה אותך עוד — ואז הכאב החריף מחזירני שוב לחיי נצח, כי אתה והחיים חד הוא. איני יכולה בלעדיהם.

לפעמים, בהישמע צלצול בדלת, רצה אני לקראתך לפגוש את פניך הקורנים והנשיקה המצלצלת עם האמרה הידועה: „נכון אמא שאני צריך להסתפר?“ הרי היית בא מסיני תמיד מאובק אבל אינך שוכח להביא זר-פרחים או עציץ. כמה אתה חסר לי ילדי!

כשהייתי מספרת אודותיך התבטאתי תמיד „מוטי שלי“ — ולא פעם עורר הדבר קינטור ולעג מצד השומעים, כאילו היית בן יחיד.

דמינו זה לזו בהרבה מובנים ודוקא משום כך היו בינינו לא מעט התנגשויות כשהיית ילד ונער.

דברים לזכרו של הרמן ארזכי ז"ל

זוכרת אני לילות, כשהיית קטן והיו לך התקפות אסטמה, הייתי שוכבת לידך ומנסה לתאם את הנשימה שלי לזו שלך כדי להרגיש כמה הנשימה כבדה עליך, ולא יכלתי להחזיק מעמד. אולי בגלל זה רצית להוכיח לעצמך ולאחרים שתתגבר על הכול. לא הגבלתי אותך, פן תהיה לך הרגשה של ילד חולה. השתתפת בכל המחנות, הטיולים, המסעות. לא פעם החזירו אותך עם התקפה, אבל לא נכנעת בקלות. וכך גם בהיותנו באפריקה: לכל מקום רצת והכול רצית להכיר ובפרט טבע ומרחבים — זאת היתה אהבתך הגדולה. וגם מוסיקה. ידעתי, כשאביא לך כרטיס לקונצרט, תהיה זאת בשבילך המתנה היקרה ביותר. בזמן הקונצרט ראיתי על פניך את חווית התחושה אשר העניקה לך עוצמת המוסיקה.

המרץ הבלתי-נדלה שלך — רק לעבוד. בחופשות מהצבא היית רץ לחבריך לעבוד בפרדס או על טראקטור, להרגיש את כוח הכלי. לא אהבת לשבת וללמוד, „לדגור” — כמו שכינית זאת. על רקע זה פרץ בינינו ריב לא פעם. בשנה האחרונה של התיכון התייחסת אחרת ללימודים, הרבית לקרוא.

דברים לזכרו של הראו ארזכי ז"ל

בכל מחנות הצבא שבהם שהית השתדלנו לבקר אותך. תמיד קיבלת אותנו באהבה גלויה, בלי לחשוש שמא יגידו חבריך „ילדון“. אהבתך לא ידעה מעצורים. גבריותך לא היתה זקוקה להוכחה.

רק בעת האחרונה, כשהיית חוזר מסיני, היה נסוך על פניך דוק של עצבות. ידעתי מה עובר עליך. שמתו עצמי כלא מרגישה, לא רציתי שתדאג בעבורי.

מי יספור את הערבים והלילות בציפיה לטלפון לשמוע את קולך — אמא, אל תדאגי, הכול בסדר, עושים חיים לא נורמליים.

אתה, שאהבת מרחבים, הכרת את הארץ לאורכה והחבה עוד לפני שהצטרפת לסיירת, צילמת נופים של הנגב, אילת והגליל.

ביושבי על קברך מנסה אני לתאר לי ולראותך בפנים — ואיני יכולה. רק אבן קרה ניצבת מול עיני. לא ייתכן שאותך, ילדי, הגבר הגדול, הכניסו במין בור קטן כזה. קשה ילדי להתגבר על כך.

דברים לזכרו של הראו ארזכי ז"ל

אני נזכרת בפעם האחרונה שהיית בבית, רציתי לתת דברים טובים ועוגה.
אתה לא רצית, התרגזת ואמרת שאין לך זמן לשטויות האלה. ואני ממש נעלבתי.
הכול היה טפל בעיניך נוכח הגהינום שאתם כולכם עוברים בתעלה, והחברים
שנפלו לידך.

במבצע סיני, כשאבא הלך לצבא ושמרתי על שלושתכם, בטחתי שהמלחמה אליך
כבר לא תגיע. לא ראיתי בעוורוני מה תעולל לך המלחמה האכזרית.
שמרתי עליך באמונתי, והאמונה הכזיבה. לו יכלתי לשמור עליך בגופי.
צחקתם לא פעם:

אמא, אולי תסעי אתי, דרושה לנו טבחית טובה בגדוד.

כן ילדי, הזקנה מתגעגעת חזק חזק.

אמא

דברים לזכרו של הראו ארזכי ז"ל

מוטי בני

אתה חסר לנו יום־יום ושעה־שעה.

כשאני רואה ממרפסת הבית אווירון המגיע מסיני ונוחת בשדה־דב — אני מחכה. עומד ומחכה. אולי, אולי, תיפתח הדלת ותופיע מחייך ומאובק, שזוף משמש המדבר, מביא איתך שמחת־חיים־ומעשה. אני עומד ומחכה עד שהאשלייה מתנפצת אל סלעי המציאות האכזרית, ואז בא רגע התפכחות מלא זעם וכאב.

האם זאת היא גזירה? ואם הכרח הוא למות בעד החיים — מה טעם לחיים? בינתי נסתרת.

מוטי שלי.

אתה, שכה אהבת את החיים, את המרחבים ואת השמש, נתת את כולך כדי לגונן עליהם; כדי שהשמש תזרח על כולם לעד; כדי שהמים יגיעו להחיות נפש כל אדם במדבר הצורב. אותנו השארת בחשכת געגועים במדבר החיים, צמאים וכמהים למבטך המחמם.

דברים לזכרו של הרמן ארדכי ז"ל

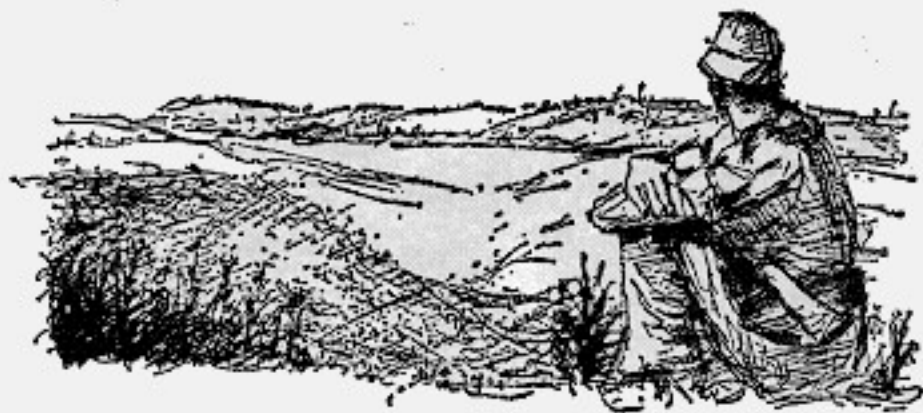
כי אתה שמשנו ואינך עוד.

האם זה חלום בלהות — או זו אמת — אמת שלא אשלים עימה לעולם ?

אין לי הכוח להיכנע להגיון.

עודני חי בתקווה לאחוז אותך בזרועותי, ללטף את גופך הגמיש, לאמץ את ראשך הפרוע אל ליבי.

אבא

דברים לזכרו של הרמן ארזכי ז"ל

עירית פינק

קשה לכתוב על מחטי שלנו בעל דבר שאיננו, כי אם פיזית מוטי איננו איתנו, הרי בנפשו וברוחו הוא השאיר את חותמו עלינו והוא איתנו בכל מקום ובכל זמן. כאשר אנו בחיק המשפחה ובחברה משוחחים על מוטי, הוא שלנו, הוא חי, כולו חי בקריאות השמחה שלו ובחיבה שהקרין לכול.

מוטי חי בדור שמורד, שאינו מוכן להשלים עם הגורל של העם היהודי ומרגיש צורך להילחם על גורל זה. עד היום לא נתפס, משום שאי-אפשר לתפוס, וחייבים אני וכולנו להמשיך... להמשיך את מה שמוטי לא זכה להגשים.

מי יתן ואתה, מוטי, אחרון בנופלים...

דברים לזכרו של הראו ארזכי ז"ל

אירית אברהמי

מוטי יקר,

הבטחתי לכתוב לך ועכשיו אני יושבת וכותבת, כותבת ומוחקת, מועכת וזורקת, אך עתה זהו מכתב של פרידה.

הימים שחלפו מאז ריקים ואפלים, גם בקרית-שאול קר ואפל. מצבה מלבינה ואותיות אשר ידיים נוגעות בהן, והאותיות אינן מתחברות לשמך. הלב מסרב להכנע להגיון ואני עדיין מחכה שתופיע מחיידך וכל-כך טוב ומבין. צצות ועולות המחשבות על אותם ימי ציפיה ארוכים ואיך בלתי-חשובים כל אותם כשלוניות קטנים כשאתה שב ואני איתך.

תמיד אהבנו לזכור יחד כל חוייה וטיול ומאורע;

עכשיו נשארו אלבום מלא תמונות, תיק מלא מכתבים ולב מלא אותך.

אתה, שהיית כה ממשי, אינך — לתת ולקחת כאחד.